

HANS STEGEMAN (TRIODOS) OVER VERDUURZAMING

“HOE LANGER WE WACHTEN, HOE DUURDER HET WORDT”

Van het optimisme over een versnelling van verduurzaming als gevolg van de corona-uitbraak is weinig meer over. De tijd dringt. Maar hoe complex de materie ook is, volgens Hans Stegeman moeten we ingewikkelde problemen niet hanteerbaar maken door ze geïsoleerd op te lossen. “Het grote verband moet leidend zijn. Daarbij is circulariteit de kern van onze opgave.” De balans tussen economie en ecologie wordt een voorwaarde voor het bestaansrecht van elk bedrijf.

Hans Stegeman is hoofdstrateeg bij Triodos Investment Management. Met zijn team houdt hij zich bezig met het onderliggende onderzoek voor de beleggingsstrategie van Triodos. “Daarbij brengen we buiten naar binnen. Wat gebeurt er in de wereld, hoe kunnen we daar als bank een bijdrage aan leveren?” Als columnist voor het FD, RTLZ en Fondsnieuws schuwt Stegeman scherpe statements over klimaatverandering en de noodzaak tot verduurzaming niet. “Deze columns schrijf ik op persoonlijke titel. Maar er is zeker een link met mijn functie. Ik werk bij Triodos omdat ik geloof dat de wereld moet veranderen en dat geld daarbij een cruciale rol speelt. Daarover schrijf ik ook.”

MOMENTUM IS WEG

“Kijk je terug dan is de afgelopen jaren veel gebeurd op het gebied van duurzaamheid. We zetten stappen in de goede richting. Maar gaat het snel genoeg? Nee, absoluut niet.” Vorig jaar leek het alsof de corona-uitbraak een impuls zou geven aan de verduurzaming. “Dat momentum is helemaal weg. Bij het beleid ligt de nadruk op actuele problemen; die worden vaak als excuus gebruikt om niet verder te hoeven kijken.” Uitzondering vormt Europa. “Met de Green Deal zijn in Brussel de bakens echt verzet.”

OUD EN NIEUW

In Nederland zijn tijdens de coronacrisis tientallen miljarden uitgegeven om de oude economie in stand te houden. “Steunmaatregelen waren zeker nodig. Maar een deel van dat enorme bedrag had ook gebruikt kunnen worden om toekomstgerichte keuzes te maken. En in plaats van alleen ‘oude’ banen in stand te houden, ook te investeren in de duurzame sector. Daarmee creëer je de werkgelegenheid van de toekomst. En dat biedt weer perspectief voor mensen die uitstromen in de traditionele sectoren.”

ONMISKENBAAR

De focus op de bestaande economie is een gemiste kans, be-

nadrukt Stegeman. “De gevolgen van de opwarming van de aarde ervaren we elke dag.” Noemde het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) in eerdere versies van haar klimaatrapport deze opwarming een waarschijnlijk gevolg van menselijk handelen, in het rapport van augustus 2021 wordt voor het eerst de term ‘onmiskenbaar’ gebruikt. “Je hoeft geen duurzaamheidsweper te zijn om je te realiseren dat we ons gedrag moeten veranderen. En hoe langer we wachten, hoe duurder het wordt.”

ALLES HANGT SAMEN

Met een ‘beleidsarme’ Prinsjesdag schuift het demissionaire kabinet grote keuzes door en wordt nog

meer tijd verloren. De hoop is gevestigd op een nieuwe regering. Die moet volgens Stegeman verduurzaming integraal benaderen. "Economische activiteit tast onze natuurlijke omgeving aan. We maken grondstoffen op en stoten daarmee CO2 uit. Alles hangt met elkaar samen en moet dus ook in samenhang worden aangepakt. Door alleen te streven naar het terugdringen van CO2-uitstoot, blijven natuur en biodiversiteit buiten beschouwing. Dan mis je cruciale aspecten en bestaat zelfs het gevaar van tegengestelde effecten."

CIRCULAIRE ECONOMIE

Stegeman waarschuwt voor wat hij de complexiteitsval noemt: ingewikkelde problemen hanteerbaar maken door ze geïsoleerd op te lossen. "Zeker in een tijd waar we bij voorkeur focussen op één doel.

Toch moet het grote verband leidend zijn." Daarbij is circulariteit de kern van onze opgave, stelt hij. In een circulaire economie putten we grondstofvoorraden niet uit en worden reststromen opnieuw ingezet. "Als je economisch wilt verduurzamen, is de manier waarop we omgaan met grondstoffen essentieel. Hergebruik heeft ook impact op de energietransitie. Want als je minder energie gebruikt, hoef je ook minder te verduurzamen. Dat is veel verstandiger dan de huidige hoeveelheid energie als uitgangspunt te nemen bij verduurzaming."

POSITIEVE KEUZE

Met de samenhang als leidraad is het vervolgens zaak, doelstellingen slim op te knippen in kleine stappen. "Bijvoorbeeld door als consument bewuster om te gaan met voedsel, kleding en elektronica. Dat ver-

eist transparantie over de impact van producten en diensten." Zo zouden gebruikte grondstoffen, energieverbruik en uitstoot in één oogopslag duidelijk moeten zijn. "Dan kunnen consumenten gefundeerd duurzame keuzes maken." Belangrijk daarbij is ook dat duurzaamheid niet ervaren wordt als een opoffering. "Als je alleen inzet op de intrinsieke motivatie van mensen, kom je nooit tot een grootschalige gedragsverandering. Duurzame alternatieven moeten een positieve keuze zijn. Daarvoor zijn aansprekende producten nodig. Neem Tesla. Basis van het succes is dat oudere mannen het een gave auto vinden, waar je ook nog eens subsidie voor krijgt."

KETENVERANTWOORDELIJKHEID

Welke slimme duurzame stappen kunnen individuele bedrijven zetten? "De sector waarin je actief bent, bepaalt voor een groot deel de invloed op de omgeving. Een bedrijf uit de maakindustrie zou de hele keten in kaart kunnen brengen. Waar komt onze inkoop vandaan? Wordt dit duurzaam geproduceerd? Vervolgens is het zaak, ook verantwoordelijkheid te nemen voor wat er bij je afnemers gebeurt. Bijvoorbeeld door producten aan het einde van de levensduur terug te nemen en te hergebruiken. Bij Triodos zien we steeds meer voorbeelden van bedrijven die op deze manier een duurzaam businessmodel creëren."

LICENCE TO OPERATE

In het verlengde daarvan pleit Stegeman ervoor dat aan duurzaamheidsindicatoren bij de bedrijfsvoering hetzelfde belang wordt toegekend als financiële graadmeters. "Dat betekent ook dat alle stakeholders deze twee elementen als gelijkwaardig moeten beschouwen. Dat is een uitdaging, soms ook voor een duurzame bank als Triodos. Want als het financieel prima gaat met een bedrijf en er is sprake van een duidelijk positieve sociale bijdrage maar de CO2-uitstoot neemt fors toe, wat vind je dan belangrijker als financier?" Toch zal een balans tussen economie en ecologie in de toekomst vanzelfsprekend zijn. "Op termijn is het een voorwaarde voor het bestaansrecht, de *licence to operate* van elk bedrijf. Daar kun je maar beter op voorbereid zijn."